

RJEČNIK
GRECIZAMA

A

abak	(ἄβαξ) računaljka; ploča za kockanje; ploča na stupu na kojoj počiva arhitrav	abulija	(ἄ+βούλομαι) bezvoljnost kao duševni poremećaj
abaton (aditon)	(ἄ+βαίνω) dio hrama, u koji je zabranjen pristup svjetovnjacima	acedija	(ἄ+κῆδος) duhovna tupost, nebriga za svijet oko sebe; tupa ravnodušnost
abazija	(ἄ+βαίνω) nesposobnost hodanja uslijed uzbuđenja	acijanoblepsija	(ἄ+κύανον+ βλέπω) sljepoća za modru boju
abisal	(ἄ+βυσσός) zajednica živih bića u moru na dubini većoj od 800 m	adakrija	(ἄ+δάκρυ) nesposobnost lučenja suza
• abisalna dubina	• morska dubina veća od 3000 m	adelfija	(ἄ+δελφός) pobratimstvo; sraštenost prašničkih niti
ablefarija	(ἄ+βλέφαρον) nedostatak trepavica ili očnih kapaka (urođen ili kao posljedica bolesti)	adenin	(ἄδῆν) purinska baza C ₅ H ₅ N ₅ , veže se za timin
		adenom	(ἄδῆν) benigni

	tumor žljezdanog tkiva; žljezdanik		
Adiantum	(ἀ+διαίνω) vrsta paprati, Venerina kosa	aerobika	(ἀήρ+βίος) vrsta fizičke aktivnosti, smišljena za poboljšanje dišnih i cirkulatornih procesa vježbama koje povećavaju potrošnju kisika (K. H. Cooper, 1968.)
adijabata	(ἀ+διά+βαίνω) krivulja koja pokazuje termodinamičke promjene plina kad mu se mijenja obujam, ali ne i temperatura	aerodinamika	(ἀήρ+δύναμις) znanost o gibanju tijela kroz zrak
• adijabatske promjene	• procesi kod kojih nema izmjene topline s okolinom	aerodrom	(ἀήρ+δρόμος) zračna luka
aditon (abaton)	(ἀ+δύω) svetište pristupačno samo posvećenim osobama	aeronautika	(ἀήρ+ναῦς) zrakoplovstvo, navigacija kroz niže slojeve Zemljine atmosfere
Adrast	(ἀ+διδράσκω) kralj u Argu, vođa pohoda sedmorice protiv Tebe	aeroplan	(ἀήρ+πλανάω) zrakoplov (J. Pline 1885.)
Adrasteja	(ἀ+διδράσκω) nimfa koja je zajedno sa sestrom Idajom othranila Zeusa	aerostatika	(ἀήρ+στάσις) znanost o ravnoteži i elastičnosti plinova
Aela	(ἄελλα) jedna od Harpija (uz Okipetu i Podarku)	afakija	(ἀ+φακός) pomanjkanje leće
aerenhim	(ἀήρ+ἐγγέω) rahlo staničje vodenih biljaka	afanitske (stijene)	(ἀ+φαινω) stijene sitnozrnaste strukture
aerobi	(ἀήρ+βίος) aerobionti, organizmi kojima je za život neophodan slobodan kisik	afazija	(ἀ+φάσκω) nesposobnost govora
		afel	(ἀπό+ἥλιος) najudaljenija točka od Sunca na putanji nekog planeta ili kometa
		afereza	(ἀπό-αίρέω) otimačina;

	ispuštanje glasa na početku riječi	bakhantskom zanosu, usp. <i>tijada</i>
aforizam	(ἀπό+ὀρίζω) izreka koja izražava bitni smisao neke misli	Agenor (ἀγήνωρ) sin Posejdona i Libije, osnivač Tira, praotac Feničana, Europin otac
Afrodita	(Ἄφροδύς+δύω) božica ljubavi, dražesti i ljepote, rođena iz pjene na otoku Kiteri (Cytheri); riječ je o adaptaciji feničkog imena i dakle o mogućoj pučkoj etimologiji	ageuzija (ἄ+γεύω) gubitak osjeta okusa
afrodizijak	(Ἄφροδύς+δύω) sredstvo za pojačavanje spolnog nagona	Aglaja (ἄγλαία) jedna od triju Harita, božica dražesti i ljepote
afrometar	(Ἄφροδύς+μέτρον) uređaj za mjerenje tlaka ugljik-dioksida u bocama pri proizvodnji pjenušavih vina	Agneza (ἄγνός) žensko ime; »čista«, »kreposna«, »sveta«
afta	(ἄφθα) upala sluznice usta u vidu plitkih ulceracija	agnosticizam (ἄ+γνώσις) vjerovanje u nepostojanje apsolutne istine; neulaženje u teška teoretska pitanja koja se ne daju riješiti na temelju iskustva (T. H. Huxley 1869.)
agapa	(ἀγάπη) zajednička večera prvih kršćana	agnozija (ἄ+γνώσις) gubitak sposobnosti raspoznavanja: dodirna, slušna i vidna
Agata	(ἀγαθός) žensko ime, sveta Agata je zaštitnica Malteškog viteškog reda	agogika (ἄγω) neznatne promjene u tempu (ubrzavanje, usporavanje, zadržavanje), koje izvođač unosi u interpretaciju muzičkog djela
agava	(ἀγαυός) biljni rod iz porodice sunovrata	agon (ἄγών) natjecanje u javnim svečanim
Agava	(ἀγαυός) Kadmova kći, ubila sina Penteja u	

	igramu u Grčkoj; audicija u kazalištu	Aja Sofija (ἅγιος+σοφία)	novogrčki izgovor za Hagia Sophia – bizantska bazilika u Carigradu iz 532. g.
agonija	(ἀγών) borba organizma sa smrću	akacija (ἀ+κακός)	biljni rod iz porodice mimoza
agora	(ἀγορά) grčka skupština, mjesto na kojem se ona održava	akademija (Ἀκάδημος)	Platonova škola; znanstveni zavod; sveučilište; stručna škola; svečana priredba; riječ je preko latinskog postala internacionalizam
agorafobija	(ἀγείρω+φοβέω) strah od otvorenog prostora	akant (ἄκανθα)	rod trajnih zeljastih biljaka iz porodice primozii; u Grka čest dekorativni element, osobito na korintskom kapitelu
agronomija	(ἀγρός+νόμος) znanost o poljoprivredi	akarijaza (ἄκαρι)	vrsta šuge domaćih životinja
ahalazija	(ἀ+χαλάω) nedovoljno opuštanje glatkih mišićnih vlakana želučano-crijevnoga trakta	akarinoza (ἄκαρι)	bolest vinove loze
ahilija	(ἀ+χυλός) manjak želučanog soka	akatist (ἀκαθίζω)	himna u čast Bogorodice
aholija	(ἀ+χολή) pomanjkanje lučenja žuči	akinezija (ἀ+κινάω)	nepokretnost uslijed oduzetosti mišića ili bolova
ahondroplazija	(ἀ+χονδρός +πλάσσω) poremećaj u rastu kostiju, najčešći oblik patuljastog rasta	akmeizam (ἀκμή)	pravac u ruskoj književnosti
aigialosaur	(αιγιαλός+σαῦρος) zmijoliki gmaz iz razdoblja krede, čiji su ostaci pronađeni i na Hvaru	akna (ἀκμή > njem. Akne)	gnojni čvorić na dlaci, odnosno
aihmfobija	(αιχμή+φοβέω) strah od oštrih predmeta		

	na izvodu žlijezde lojnice		zbog poremećaja krvotoka
akolit	(ἀκολουθέω) klerik koji je primio četvrti niži red; onaj tko postojano slijedi i služi neku osobu	akrofobija	(ἄκρος-φόβος) strah od pogleda s visine u dubinu
akozmizam	(ἄ-κόσμος) učenje da tjelesni svijet ne postoji neovisno o svijesti	akromegalija	(ἄκρος-μέγας) nezgrapna i izobličena uvećanost prstiju, brade, nosa, ušiju i drugih istaknutih dijelova tijela
akra	(ἄκρος) izbočeni dijelovi tijela: nos, brada, uši, ruke, noge...	akronim	(ἄκρος-ὄνομα) kratica od početnih slova
akribija	(ἀκρίβεια) točnost, savjesnost, temeljitost	akropola	(ἄκρος-πόλις) utvrda na brijegu u starogrčkim gradovima
akridofag	(ἀκρίς+φαγεῖν) koji se hrani skakavcima	akrostih	(ἄκρος-στίχος) notarikon, pjesma u kojoj početna slova stihova daju neko značenje
akriti	(ἄ-κρίνω) graničari, seljaci-ratnici u Bizantu	aksiologija	(ἀξίωμα+λόγος) znanost o vrednotama
akroamatski	(ἀκροαματικός) naziv za Aristotelove spise; nastava koja se vodi u obliku predavanja i bez knjiga	aksiom	(ἀξίωμα) polazna tvrdnja neovisna o drugima, iz koje se deduciraju teoremi; u filozofiji empirijske generalizacije iz iskustva
akrobat	(ἄκρος+βαίνω) prvobitno hodač po užetu; uopće izvođač napornih, neobičnih, preciznih smjelih radnji i pokreta	akson	(ἄξων) neurit, središnji dio živčanog vlakna
akrocijanoza	(ἄκρος+κύανος) modrilo okrajina	aksonometrija	(ἄξων+μέτρον) metoda deskriptivne geometrije,

	predočavanje tijela pomoću triju međusobno okomitih osi		svih Erinija, božica osvete i prokletstva
aktinij	(ἀκτίς) Ac, element br. 89, srebrnobijeli metal	alektorija	(ἀλεκτροών) čudotvoran kamen koji navodno nastaje u jetri pijetla
aktinomiceti	(ἀκτίς+μύκης) zrakaste bakterije, uzročnici aktinomikoze	alel	(ἀλλήλων) alternativni oblik gena, jedan član iz para gena smještenih na istom lokusu homolognih kromosoma; oba alelska gena reguliraju isti proces
aktinomikoza	(ἀκτίς+μύκης) zarazno oboljenje goveda i svinja	alergija	(ἄλλος+ἔργον) pretjerana osjetljivost nekog organizma na određene tvari na koje su drugi organizmi pod istim uvjetima indiferentni
akustika	(ἀκουή) znanost o zvuku i sluhu		
alantijaza	(ἄλλος) botulizam, akutno neurotoksičko oboljenje		
alegorija	(ἄλλος+ἀγορά) proširena metafora		
Aleksandar	(ἀλέξω+ἀνήρ) Parisov nadimak jer je branio pastire od zvijeri i razbojnika	aleurometar	(ἄλευρα+μέτρον) instrument za mjerjenje kakvoće brašna
Aleksandar Veliki	(ἀλέξω+ἀνήρ) (356-323. pr.Kr.)	aleuron	(ἄλευρα) zrnca bjelančevina u rezervnim biljnim stanicama
• Aleksandrija	• grad u Egiptu	alfa (čestica)	(ἄλφα) jezgra atoma helija, pozitivno nabijena
• Aleksandrida	• djelo o Aleksandru Velikom	alfabet	(ἄλφα+βῆτα) sva slova nekog pisma poredana određenim redom
• aleksandrinac	• rimovani stih od dvanaesteraca (šest jambova s cezurom nakon trećeg), kojim je ispjevana francuska Aleksandrida u XII. st.	alfabetarij	(ἄλφα+βῆτα) abecedar, popis
Alekta	(Ἀληκτώ) najneumoljivija od		

	pojмова poredanih alfabetskim redom	alopatija (ἄλλος+πάθος) primjena lijekova čiji je učinak suprotan učinku bolesti
algofilija	(ἄλγος+φιλέω) uživanje u tjelesnoj boli, ne nužno s eroskim konotacijama kao kod mazohizma	alopecija (ἀλώπηξ) plješivost, ćelavost, pomanjkanje kose
algolagnija	(ἄλγος+λαγνεία) spolno zadovoljavanje putem zlostavljanja eroskog objekta: aktivna je sadizam, a pasivna mazohizam	alotrija (ἀλλότριος) neprilična šala, lakrdija
alifatski (spojevi)	(ἀλείφω) spojevi u kojima su atomi ugljika nanizani u lancima, a ne u prstenima	alotriofagija (ἀλλότριος+ φαγεῖν) lizavica, patološki prohtjev uzimanja neobičnih tvari
alkion	(ἄλκυών) mitološka ptica koja proriče sreću	alotropija (ἄλλος+τρέπω) pojavljivanje nekih elemenata u više oblika (kisik i ozon; grafit i dijamant)
Alkiona	(ἄλκυών) jedna od Plejada; najsjajnija zvijezda u Vlašićima, η Tauri	amauroza (ἀμαυρός) potpuna sljepoća oka zbog uništenja stanica mrežnice i vlakana vidnog živca
alocentrizam	(ἄλλος+κέντρον) usmjerenost na druge ljude, altruizam	Amazonke (ἄ+μαζός) ili (ἄ+μάζα) ratoborne kćeri Aresa i nimfe Harmonije • Amazona • rijeka u Južnoj Americi
alohthon	(ἄλλος+χθών) živo biće ili tvar porijeklom iz drugog područja (supr. od autohton)	amblem (ἐν+βάλλω) simbol neke ideje, pokreta i sl.
alomorfoza	(ἄλλος+μόρφωσις) prilagodavanje organa uvjetima života	ambligonit (ἀμβλύς+γωνία) vrsta minerala
		ambliopija (ἀμβλύς+ὄψ) slabovidnost koja se

	ne može poboljšati pomoću običnih naočala	amfiboli (ἀμφί+βάλλω)	silikatni materijali
ambon	(ἄμβων) povišeno mjesto u rimskoj bazilici, preteča propovjedaonice	amfibolija (ἀμφί+βάλλω)	dvosmislenost zbog moguće dvojake interpretacije (npr. pitijska)
ambrozija	(ἄμβροτος) hrana grčkih bogova	amfibolit (ἀμφί+βάλλω)	stijena iz grupe kristalnih škriljevaca
ameba	(ἀμείβω) najjednostavnija praživotinja	Amfijaraj (ἀμφί+ἄρα)	vrač i kralj u Argu
• amebijaza	• amebna dizenterija izazvana protozooom	amfisben (ἀμφίς+βαίνω)	mitološka zmija s glavom na oba kraja
amelija	(ἀ+μελίζω) nedostatak udova	amfiteatar (ἀμφί+θέατρον)	građevina eliptičnog ili kružnog oblika, u kojoj su se priređivale borbe gladijatora, utrke i naumahije, sastoji se od arene i amfiteatralnog gledališta
amenoreja	(ἀ+μήν+ῥέω) odsutnost menstruacije (fiziološka ili patološka)	amfoliti (ἄμφο)	amfoterni elektroliti, tvari koje djeluju i kao kiseline i kao baze
ametist	(ἀ+μέθω) vrsta kremenata, poludrugi kamen ljubičaste boje, u Grčkoj amajlija protiv pijanstva; naime ametist je boje vina pa je, pijući vodu iz čaše načinjene od njega, moguće zamisliti da se pije vino	amfora (ἀμφί+φέρω)	glinena posuda za ulje, vino i med
ametropija	(ἀ+μέτρον+ὄψις) bilo kakva očna mana	amfoteran (ἀμφοτέρος)	dvojak, dvostruk; spoj koji može biti i baza i kiselina
amfibija	(ἀμφί+βίος) vodozemci; vozilo sposobno za kretanje kopnom i vodom	amigdalin (ἀμύγδαλον)	C ₂₀ H ₂₇ O ₁₁ N ₂ bijeli kristalični glikozid, nalazi se pogotovo u

	gorkom bademu	ampula (ἀμφί+φέρω)	posudica za miomirisu i ulja; cjevčica za čuvanje preparata
amigdaloid	(ἀμύγδαλον+εἶδος) paleolitičko oruđe, najčešće u obliku badema	anabaptizam (ἀνά+βαπτίζω)	kršćanska sekta osnovana 1636. u Engleskoj, čiji se pripadnici ponovo krste u zrelijoj dobi
amilaza	(ἀ+μύλη) dijastaza, želučani enzim što razgrađuje škrob i glikogen na maltozu	anabaza (ἀνά+βάσις)	uspinjanje, uzdizanje, lutanje; dva djela: jedno Ksenofontovo i jedno Arijanovo; vojno napredovanje, teško i opasno strateško povlačenje; razvoj i jačanje bolesti
amnestija	(ἀ+μνεία) oslobođanje počinitelja krivičnog djela zakonskih posljedica nakon presude, od strane najviših državnih organa	anabioza (ἀνά+βίος)	prividna smrt uslijed nepovoljnih uvjeta života
amnezija	(ἀ+μνεία) gubitak, prekid ili oslabljenje pamćenja za određeno vrijeme ili određeni sadržaj	anabolizam (ἀνά+βάλλω)	konstruktivni dio metabolizma, proces izgradnje organskog života, usp. <i>katabolizam</i>
amnion	(ἀμνός) unutarnja embrionalna ovojnica; pukne prije rođenja osim u rijetkim slučajevima kada se dijete rodi u »košuljici«, što se smatralo dobrim znakom	Anadiomena (ἀνά+δύω)	pridjevak božice Afrodite, »iz pjene rođene«
amorfan	(ἀ+μορφή) bezobličan	anadiploza (ἀνά+διπλόος)	započinjanje stiha istom riječju kojom je prethodni završio
• amorfnu masu	• masa bez svojstava; ljudi bez stava i mišljenja	anaerobi ἀ+ἀήρ+βίος)	anaerobionti,
ampelografija	(ἄμπελος+γράφω) istraživanje i opisivanje vrsta iz porodice vinjaga		

	organizmi koji kisik dobivaju razgradnjom hrane		popis stanovništva
anafilaksija	(ἀνά+φύλαξ) alergijska reakcija organizma	anagram	(ἀνά+γράμμα) premetaljka, zagonetka nastala premještanjem slova u riječi
anafaora	(ἀνά+φέρω) započinjanje većeg broja stihova istim riječima; u gramatici odnošenje jedne riječi na neku prethodnu	anahoret	(ἀνά+χωρέω) pustinjak ranoga kršćanstva, usp. <i>eremit, cenobit</i>
anafrodizija	(ἀ+ἀφρός+δύω) slabljenje spolnog nagona	anaklitičan	(ἀνά+κλίνω) kojem libido ovisi o neseksualnom instinktu
anafrodizijaci	(ἀ+ἀφρός+δύω) sredstva za umanjivanje spolnog nagona	anakolut	(ἀ priv.+ἀ kop.+κέλευθος) nesklad u slijedu misli i smisla u sklopu rečenice
anageneza	(ἀνά+γένεσις) evolutivna promjena u kojoj oblici nadomještaju jedni druge, bez grananja	anakronizam	(ἀνά+χρόνος) stavljanje događaja, ličnosti i sl. u vrijeme kojemu ne pripadaju
anaglif	(ἀνά+γλύφω) polureljefni umjetnički rad; stereoskopska slika koja daje dojam trodimenzionalnosti kada se promatra kroz odgovarajuće obojene filtre	Anaksagora	(ἄναξ+ἀγείρω) filozof iz Klazomene
anagogija	(ἀνά+ἄγω) mistično tumačenje riječi ili teksta, usp. <i>hermeneutika, egzegeza</i>	analcim	(ἀ+ἄλκιμος) vrsta minerala
anagraf	(ἀνά+γράφω) liječnički recept;	analeptici	(ἀνά+λαμβάνω) sredstva za oživljavanje (kofein, eter, kamfor...)
		analgetik	(ἀ+ἄλγος) sredstvo koje ublažava bol ne izazivajući gubitak svijesti
		analfabet	(ἀ+ἄλφα+βῆτα) nepismen čovjek; neznalica

analgezija	(ἀ+ἄλγος) neosjetljivost na bol kod potpune svijesti	anarhija	(ἀ+ἄρχω) bezvlade, nepriznavanje autoriteta
analitika	(ἀνά+λύσις) vještina raščlanjivanja misaonih oblika; sinonim za Aristotelovu formalnu logiku	anasarka	(ἀνά+σάρξ) nakupljanje tekućine u potkožnom tkivu
• analitička geometrija	• istraživanje geometrijskih tvorevina pomoću algebre	anastaza	(ἀνά+στάσις) ponovno ustajanje, uskrснуće
• analitički jezici	• jezici koji gramatičke odnose padeža, lica, vremena i sl. izražavaju prijedlozima, pomoćnim glagolima i sl.	anastrofa	(ἀνά+στρέφω) promjena mjesta riječima u rečenici
analiza	(ἀνά+λύσις) rastavljanje, raščlanjivanje kompleksnog na sastavne elemente	anatema	(ἀνά+τίθημι) žrtveni darovi isključeni iz svakodnevne upotrebe, poganska zavjetna žrtva; ono što Jahveu u čast treba uništiti; prokletstvo, izopćenje
analogija	(ἀνά+λόγος) primjena jednog zaključka, propisa i sl. na drugi koji mu je sličan	Anatolija (Anadolija)	(ἀνά+τέλλω) Mala Azija
• analogni organi	• istovrsni po funkciji ali različiti po građi i porijeklu: krila kod šišmiša i kukaca	anatomija	(ἀνά+τέμνω) znanost o građi živih organizama
anamneza	(ἀνά+μνήα) sjećanje; skup podataka o bolesniku, važan pri postavljanju dijagnoze	andragogija	(ἀνήρ+ἄγω) disciplina pedagogije koja se bavi odgojem i obrazovanjem odraslih
		androdama	(ἀνήρ+δαμάζω) dragi kamen koji je tobože imao moć smirivanja divljih ljudskih strasti
		androgeneza	(ἀνήρ+γένεσις) razvoj jajne stanice

	bez sudjelovanja ženskog nukleusa	aneurizma (ἀνά+εὐρύς)	proširenje arterije
androginiija	(ἀνήρ+γυνή) dvospolnost	angariija (ἀγγαρεύω)	poštanska služba; kuluk, nevolja, pravo države da u vlastitim lukama rekvirira trgovačke brodove neutralnih država
android	(ἀνήρ+εἶδος) automat u ljudskom obliku	angelus (ἄγγελία)	molitva uz večernja i jutarnja zvona
Andromaha	(ἀνήρ+μάχη) Hektorova žena	angiom (ἀγγεῖον)	proširenje krvnih žila
Andromeda	(ἀνήρ+μέδω) Perzejeva žena, kći Kefeja i Kasiopeje	angiopatija (ἀγγεῖον+πάθος)	bolesti krvnih žila
andeo	(ἄγγελία) glasnik Božji; zaštitnik	angiosperme (ἀγγεῖον+σπέρμα)	kritosjemenjače, biljna skupina viših stblašica
anegdota	(ἀ+ἐκ+δίδωμι) javnosti nepristupačan spis; od doba Prokopija kratka duhovita priča o osobi	anion (ἀνά+ἴημι)	negativni ion
anekumena	(ἀ+ὄικουμένη) nenaseljiv dio Zemljine površine	anizogamija (ἀ+ἴσος+γαμέω)	spolno razmnožavanje među stanicama nejednake strukture i veličine
anemija	(ἀ+αἷμα) slabokrvnost	anizokorija (ἀ+ἴσος+κόρη)	razlika u veličini zjenica
anemogamija	(ἄνεμος+γάμος) oprašivanje vjetrom	ankiloblefaron (ἀγκύλος+ βλέφαρον)	sraštenost vjeda
anemometar	(ἄνεμος+μέτρον) instrument za mjerenje brzine ili jačine vjetra	ankiloglosija (ἀγκύλος+ γλῶσσα)	ograničena
anestezija	(ἀ+αἰσθησις) prirodna ili umjetno izazvana neosjetljivost živaca		
aneuploidija	(ἀ+εὐ+πίμπλημι +εἶδος) varijacija u broju kromosoma		

	sposobnost jezika uslijed kratkoće ili pripojenosti uzice jezika	antagonizam (ἀντί+ἄγων)	nepomirljivi rivalitet
ankilostoma	(ἀγκύλος+στόμα) smetnje u normalnom otvaranju usta	Antares (ἀντί+Ἄρης)	najsajjnija zvijezda u zviježđu Škorpiona
ankilostomijaza	(ἀγκύλος+στόμα) bolest koju uzrokuju <i>Ankylostoma</i> , paraziti koji borave najčešće u dvanaestercu i tankom crijevu	Antarktika (ἀντί+ἄρκτος)	kontinent oko južnog pola Zemlje
ankiloza	(ἀγκύλος) ukočenje zgloba izazvano srastanjem zglobnih ploha	antemij (ἄνθος)	zupčasti ornament od niza stiliziranih lotosovih cvjetova
anoda	(ἀνά+ὁδός) elektroda od koje se kreće pozitivan naboj	antera (ἄνθος)	prašnice, dio prašnika, u kojem nastaje pelud
anofeles	(ἀ+ἄφελέω) rod kukaca dvokrilaca iz porodice komarci, ženke su prijenosnici uzročnika malarije	antibiotik (ἀντί+βίος)	kemijska supstanca koja sprečava razvoj bakterija
anomalija	(ἀ+ὁμός) nepravilnost, odstupanje od pravila	anticiklona (ἀντί+κύκλος)	područje visokog tlaka zraka
anoniman	(ἀ+ἄνομα) kojemu se ne zna ime; nepoznat u javnosti	antifona (ἀντί+φωνή)	kratak tekst koji se recitirao prije i poslije svakog stiha psalma, otud i eng. <i>anthem</i>
anoreksija	(ἀ+ἄρέγω) nedostatak volje za jelom	antifirici (ἀντί+φθείρ)	sredstva protiv uši
anozmija	(ἀ+ἄσμη) nedostatak njuha	Antikrist (ἀντί+Χριστός)	protivnik Krista, nečastivi, vrag
		antilopa (ἄνθος+ᾠψ)	tropski preživač • antilop • koža od antilope
		Antioh (ἀντί+θέσις)	ime sirijskih kraljeva

- Antiohija • grad u Siriji na Orontu
- antipatija** (ἀντί+πάθος) osjećaj nesklonosti, odbojnost prema komu
- antipod** (ἀντί+πούς) ono što je na suprotnoj strani zemaljske kugle; onaj tko je suprotnih pogleda
- antiseptik** (ἀντί+σήπω) sredstvo za uništavanje zaraznih bakterija u rani
- antiteza** (ἀντί+θέσις) suprotnost, protivna tvrdnja; slavenska antiteza (palilogija): vrsta poredbe običajne u slavenskim narodnim pjesmama, npr. početak »Hasanaginice«
- antologija** (ἀνθος+λόγος) zbirka odabranih književnih odlomaka
- antracen** (ἀνθραξ) ugljikovodik (C₁₄H₁₀)
- antracit** (ἀνθραξ) vrsta fosilnog ugljena
- antrakoza** (ἀνθραξ) bolest na vinovoj lozi; nakupljanje ugljene prašine u plućima
- antraks** (ἀνθραξ) bedrenica, bolest toplokrvnih životinja prenosiva na čovjeka
- antrodinija** (ἀντρον+ὀδύνη) bol u sinusnoj šupljini
- antropocentrizam** (ἀνθρωπος+κέντρον) shvaćanje čovjeka kao ishodišta filozofskog razmatranja
- antropofagija** (ἀνθρωπος+φαγείν) ljudožderstvo, kanibalizam
- antropofobija** (ἀνθρωπος+φόβος) patološki strah od ljudi
- antropolatrija** (ἀνθρωπος+λατρεία) obožavanje nekog čovjeka; kult božanstva kojem se pripisuju ljudske osobine
- antropologija** (ἀνθρωπος+λόγος) znanost o hominidima
- antropomorf** (ἀνθρωπος+μορφή) antropoidni majmuni: gorila, čimpanza, orangutan, gibbon
- antropozofija** (ἀνθρωπος+σοφός) skup spiritualističkih teorija Rudolfa Steinera o postanku čovjeka

antrum	(ἄντρον) šupljina sinusa ili kojeg organa	apogej	(ἀπό+γή) na Mjesečevoj putanji najudaljenija točka od Zemlje
aorist	(ἀ-ὀρίζω) glagolski oblik koji označava prošlu radnju, ali ne određuje kada se zbilja, kao ni njezino trajanje	Apokalipsa	(ἀπό+καλύπτω) Otkrivenje, spis Novog zavjeta, pripisan apostolu Ivanu; smak svijeta
aorta	(αἶρω) najveća arterija ljudskog tijela	• apokaliptičan	• koban, zloslutan
apage Satanas	(ἀπό+ἄγω+Σατανᾶς) riječi kojima Krist tjera zloduha, formula kod egzorcizma	apokopa	(ἀπό+κόπτω) izostavljanje glasova na kraju riječi: ček' me, usp. <i>sinkopa</i>
apatija	(ἀ-πάθος) otupjelost osjećaja, pad zainteresiranosti za svijet oko sebe, gubitak volje	apokrif	(ἀπό+κρύπτω) knjiga sa starozavjetnim biblijskim motivima pisana na grčkom pa nije uvrštena u Stari zavjet; tajni dokumenti koji pretendiraju na autentičnost, a službeno su nepriznati; djela podmetnuta autoru
apodiktičan	(ἀπό+δείκνυμι) neoboriv, odlučan, neophodan	apologetika	(ἀπό+λέγω) struka teologije koja brani kršćansko učenje, branjenje nekog učenja
apodoza	(ἀπό-δosis) glavna rečenica, dio pogodbene rečenice, koji izražava posljedicu, usp. <i>protaza</i>	apologija	(ἀπό+λέγω) obrana, obrambeni govor ili spis, pohvala nekog učenja
apofiza	(ἀπό+φύσις) izdanak na kosti od vlakana mišićnih tetiva	apomorfín	(ἀπό+Μορφεύς) bijeli prašak koji se dobiva grijanjem morfina
apofonija	(ἀπό-φωνή) prijevaj, promjena u vokalizmu riječi		
apoftegma	(ἀπό-φθογγή) kratka poslovična izreka		

apopleksija	(ἀπό+πλήσσω) moždani udar, kap	apotropijski	(ἀπό+τρέπω) (elementi) predmeti koji
aporija	(ἀπορέω) nerješiv ili teško rješiv problem		čovjeka brane od zlih duhova i uroka: talismani, amuleti, amajlije, periapti
apodiopeza	(ἀπό+σιωπάω) nedovršavanje misli, npr. bilo je tako...	apsida	(ἄπτω) pravac koji spaja najbližu i najdalju točku staze nekeg tijela, npr. perihel i afel; polukružni prostor kojim na istočnoj strani završava glavni brod crkve
apostat	(ἀπό+στάσις) vjernik koji se odrekao svoje vjere, svećenik koji je napustio red, odmetnik od neke ideologije ili naroda	apsint	(ἀψίνθιον) alkoholno piće od pelina i anisa
apostazija	(ἀπό+στάσις) odmetništvo, osobito u vjerskom smislu	arahid	(ἄρακος) kikiriki, niska zeljasta biljka iz porodice lepirnjača porijeklom iz Brazila
apostol	(ἀπό+στέλλω) jedan od dvanaest Isusovih učenika; jedna od crkvenih knjiga koje obuhvaćaju Djela apostolska i Poslanice; gorljivi zagovornik	arahnodaktilija	(ἀράχνη+ δάκτυλος) tanki vretenasti prsti, Marfanov sindrom
apostrof	(ἀπό+στρέφω) oznaka (') za izostavljanje glasa	arahnoideja	(ἀράχνη+εἶδος) srednja ovojnica mozga i ledne moždine
apOTEKA	(ἀπό+τίθημι) ljekarna	arenotokija	(ἄρρην+τόκος) pojava razvoja mužjaka iz neoplođenih jaja
apoteoza	(ἀπό+θεός) uzdizanje čovjeka među bogove; završna masovna scena kazališnog komada, opere, proslave	areometar	(ἀραιός+μέτρον) sprava za određivanje gustoće tekućina ili čvrstih tijela

Areopag	(Ἄρης+πάγος) brežuljak u Ateni posvećen Aresu, gdje se sastajalo vijeće od doživotnih članova; vrhovno sudište	prijelazni oblik između gmazova i ptica. <i>A.</i> <i>lithographica</i> nađena je 1861. u Solnhofenu u Bavarskoj.
argirija	(ἀργός) sivkasta boja kože uslijed primjene medicinskih sredstava koja sadrže srebro	arheopteris (ἀρχαῖος+πτέρις) primitivna paprat
argon	(ἄ+ἔργον) Ar, element broj 18, plemeniti plin	arheozoik (ἀρχαῖος+ζωή) najstarije razdoblje Zemljine povijesti
arhaik	(ἀρχαῖος) najstarije geološko doba	arhetip (ἀρχαῖος+τύπος) prauzor, prvi otisak, prvotni rukopis, rekonstrukcija nekog rukopisa, rekonstrukcija nekog tipa pomoću svojtava njegovih potomaka
arhaizam	(ἀρχαῖος) povođenje za starim oblicima kulture; zastarjeli izraz	arhiepiskop (ἀρχή+ἐπί+ σκοπέω) nadbiskup
arhajski	(ἀρχαῖος) arhajska umjetnost (do Fidije)	Arhimed (ἀρχή+μέδω) matematičar iz Sirakuze (287-212)
arhandeo	(ἀρχή+ἀγγελία) andeo višeg reda	arhipelag (ἀρχή+πέλαγος) skupina otoka
arhegonij	(ἀρχή+γόνος) ženski spolni organ mahovina i papratnjača	arhitektura (ἀρχή+τέκτων) projektiranje zgrada
arheologija	(ἀρχαῖος+λόγος) znanost koja proučava ostatke i spomenike materijalne kulture od početka ljudskoga društva	arhiv (ἀρχεῖον) ustanova za čuvanje dokumenata
arheopteriks	(ἀρχαῖος+πτέρυξ) najstarija poznata fosilna ptica,	arhont (ἀρχή) titula najviših činovnika u grčkim polisima
		Arijana (ἀρείων) žensko ime; »čestita«

Aristid	(ἄριστος) atenski državnik, simbol pravednosti	arsen	(ἄρσην) As, element broj 33
aristokracija	(ἄριστος+κράτω) plemstvo	Arsinoja	(ἄρσην+νοῦς) kći Ptolomeja I. i Berenike i žena Ptolomeja II.
Aristotel	(ἄριστος+τέλος) grčki filozof (384-322)	arterija	(αἶρω) žila koja vodi krv od srca prema periferiji
aritenoide	(ἀρύω) dvije laringalne hrskavice na koje su pričvršćene glasnice	arterioskleroza	(ἀρτηρία+σκεῖλλω) ateroskleroza, taloženja kolesterola i fosfatida na stjenki žile ili ovapnjenje srednjeg sloja žile
aritmetika	(ἀριθμός) proučavanje računskih operacija, grana matematike	artritis	(ἄρθρον) bolest upaljenih zglobova
aritmija	(ἀ+ῥέω) nesklad u ritmu; nepravilnost u radu srca	artrodeza	(ἄρθρον+δέω) kirurška imobilizacija zgloba, umjetna ankiloza
Arktik	(ἄρκτος) područje oko sjevernog pola Zemlje, ime dolazi od zvijezda Malog medvjeda, koje se na Arktiku nalazi u zenitu, ime (Mer Arctique) dao je 1797. francuski pomorac Charles Pierre de Fleurieu (1738-1810)	artropoda	(ἄρθρον+ποῦς) člankonošci
Arktur	(ἄρκτος+οὔρος) zvijezda α Bootis	arza	(αἶρω) dizanje glasa u metrici
aroma	(ἄρωμα) ugodan miris	asfalt	(ἀ+σφάλω) smjesa bitumena i mineralnih tvari
aromatski spojevi	(ἄρωμα) skupina organskih spojeva jakog mirisa, koji su derivati benzena	asimptota	(ἀ+σύν+πίπτω) ravna crta kojoj se približava neka krivulja tako da razmak među njima teži k nuli
		asindeton	(ἀ+σύν+δέω) izostavljanje veznika
		askeza	(ἀσκησις) svladavanje grešnih

	tjelesnih želja radi unapređivanja duhovnog života	astrocitom (ἀστήρ+κύτος)	benigni tumor sastavljen od zvjezdolikih stanica
aspida (ἀσπίς)	zmija otrovnica, ljutica; zla žena, oštrokondža	astrofizika (ἀστήρ+φύσις)	znanost koja se bavi fizikalnim svojstvima svemirskih tijela
astenija (ἀ+στενός)	slabost čitavog organizma ili pojedinih organa	astrognozija (ἀστήρ+γνώσις)	poznavanje izgleda zvjezdanog neba
astenopija (ἀ+στενός+ὄψις)	zamorenost oka zbog napornog rada	astrolab (ἀστήρ+λαμβάνω)	sprava za mjerenje visine nebeskih tijela
asterisk (ἀστηρισκός)	djakritički znak (*) grč. gramatičara; u srednjem vijeku znak za predah, ponavljanje i dr; znak kojim se čitalac upućuje na primjedbu; u lingvistici znak za hipotetičan oblik	astrologija (ἀστήρ+λόγος)	gatanje iz zvijezda
asteroid (ἀστήρ+εἶδος)	bilo koje nebesko tijelo u pojasu između Marsa i Jupitera	astronautika (ἀστήρ+ναύς)	ukupnost znanja i tehnologija konstruiranja i upravljanja svemirskim brodom
astigmatizam (ἀ+στίζω)	refrakcijska očna anomalija	astronomija (ἀστήρ+νόμος)	znanost o svemirskim tijelima
astma (ἄσθμα)	zaduha, napad kratkog i teškog disanja	Atalanta (ἄ+τάλαντον)	djevojka koja je odbijala proscie izazivajući ih na utrku; Hipomen ju je pobijedio uz pomoć Afrodite
astragal (ἀστρογάλας)	u arhitekturi izbočen prsten koji označava granicu između dva građevna elementa	ateizam (ἄ+θεός)	odricanje od svih religioznih vjerovanja
astralan (ἀστήρ)	zvjezdan; nestvaran, bestjelesan	atelektaza (ἄ+τέλος+ἐκ+τείνω)	nemogućnost širenja nekog organa, osobito pluća

aterom (ἀθήρα)	dobročudna kašasta tvorevina nastala začepljenjem izvora lojnice	kemijskih elemenata
ateteza (ἀ+τίθημι)	pobijanje autentičnosti nekog mjesta u autorskom djelu prilikom pripreme kritičkog izdanja	atonija (ἀ+τείνω) mlitavost organa, mišića i tkiva, gubitak tonusa
Atlas (Ἄτλας)	Atlas ili Atlant je Titan koji drži nebeski svod na plećima nedaleko od vrta Hesperida; po drugoj priči on je kralj u Libiji, koji nije htio ugostiti Perzeja te ga je ovaj pomoću glave Meduze pretvorio u današnju planinu Atlas	atrezija (ἀ+τετραίνω) zatvorenost tjelesnih otvora ili kanala
• Atlantik	• ocean između Europe i Afrike te dviju Amerika	atrofija (ἀ+τρέφω) smanjivanje pojedinih organa ili njihovih dijelova
• atlas	• zbirka zemljopisnih ili drugih karata; prvi vratni kralježak; vrsta svilene tkanine	Atropa (ἀ+τρέπω) jedna od tri Parke ili Mojre, usudnice, siječe konac čovjekova života; velebilje, bun, šumska biljka iz porodice pomoćnice
atletika (ἀθλεύω)	natjecanje u hodanju, trčanju, skokovima i bacanjima	• atropin • vrlo otrovan alkaloid, djeluje blokirajuće na parasimpatički živčani sustav
atmosfera (ἀτμός+σφαῖρα)	plinoviti ovoj oko nebeskih tijela; ozračje	augit (αὐγή) mineral, vrsta piroksena
atom (ἀ+τέμνω)	najsitnija čestica	auksanometer (ἀυξάνω+μέτρον) sprava za mjerenje rasta bilja
		auksini (ἀυξάνω) biljni hormoni koji izazivaju rast
		aula (αὐλή) dvorište pred grčkom kućom; palača; javna dvorana
		aulos (αὐλός) grčka svirala, preteča oboe

aura	(αὔρα) nevidljiva svjetlost koja okružuje živo tijelo	automat	(αὐτόματος) uređaj koji obavlja neku radnju bez neposrednog sudjelovanja čovjeka
autarhija	(αὐτός+ἄρχω) upravljanje samim sobom, samovlada	autonomija	(αὐτός+νόμος) samoupravljanje, neovisnost
autarkija	(αὐτός+ἀρκέω) dovoljnost pojedinca ili naroda samom sebi	autopsija	(αὐτός+ᾠψ) osobno iskustvo; razudba, obdukcija
autentičan	(αὐθέντης) istinit, izvoran, koji nije apokrifan	autoskopija	(αὐτός+σκοπέω) vrsta halucinacije za koje netko vidi sama sebe pred sobom
autizam	(αὐτός) psihički poremećaj, ograničen način ponašanja; bijeg od stvarnosti	autotipija	(αὐτός+τύπτω) u grafiji prenošenje originala na klišej pomoću mrežice (Georg Meisenbach, München 1881.)
autobiografija	(αὐτός+βίος+γράφω) biografija koju autor piše o sebi	autotomija	(αὐτός+τέμνω) u nekih životinja otkidanje pojedinih dijelova tijela u slučaju opasnosti
autogamija	(αὐτός+γαμέω) samooplodnja	autotrofija	(αὐτός+τρέφω) svojstvo samohranjenja, usp. <i>heterotrofija</i>
autogen	(αὐτός+γένος) koji nastaje sam od sebe, samorodan	avlija	(αὐλή) kućno dvorište ograđeno zidom
autogram	(αὐτός+γράμμα) vlastoručni potpis	azaleja	(ἄ+ζήλος) rod biljaka iz porodice vriješova, ukrasni grm
autohton	(αὐτός+χθών) starosjedilački, izvoran, bez stranog utjecaja	azbest	(ἄ+σβέννυμι) ime za vrste silikatnih
autokefalan	(αὐτός+κεφαλή) atribut nacionalnih pravoslavnih crkava koje same sobom upravljaju		

	minerala sa svojstvima savitljivosti, predivosti, nesagorljivosti i slabe vodljivosti		političkog bjegunca da zatraži utočište u nekoj stranoj državi ili diplomatskom predstavništvu
azeotropija	(ἄ+ζέω+τρέπω) ključanje nekih smjesa kod određenih temperatura pri čemu daju pare jednakog sastava	azoospermija	(ἄ+ζωή+σπέρμα) nedostatak spermatozoona u ejakulatu
azil	(ἄ+συλάω) antički hram; svako sklonište pred progonom; pravo	azot	(ἄ+ζωή) dušik, v. <i>nitrogen</i>
		azotemija	(ἄ+ζωή+αἷμα) gomilanje dušičnih spojeva u krvi zbog bolesti bubrega